

mini przewodnik

free

+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

Trasa wycieczki: Gotyckie Ponidzie - trasa Busko - Kurozwęki

czas trwania: 1 dzień, typ: samochodowa, liczba miejsc: 7, stopień trudności:
bardzo łatwa

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Opis wycieczki

Trasa z Buska do gotyckich Kurozwęk wiedzie bocznymi drogami przez nie zawsze gotyckie miejsca. Rozpoczynamy ją od zwiedzenia ciekawego i unikatowego dworu obronnego zbudowanego w roku 1620. Jego gruziński wątek historii powinien zaciekać każdego prawdziwego turystę. W Widuchowej możemy przystanąć również przy kościele parafialnym, którego ciekawe wnętrza są wartym obejrzenia. Z Widuchowej wyruszamy na północ gdzie czeka nas kolejna niespodzianka - harem kasztelana Rupniewskiego. Zajrzyjcie sami, jeśli nie wierzycie, najprawdziwszy harem...

Ruszając w dalszą drogę kierujemy swe kroki do na wskroś gotyckiego Szydłowa z jego zamkiem, murami obronnymi, Bramą Krakowską trzema kościołami i synagogą, której powstanie przypisywano legendarnej Esterce, wybrance serca Kazimierza Wielkiego. Z Szydłowa udajemy się w dalszą podróż do Kurozwęk, by zwiedzić gotycki zamek oraz pięknie zagospodarowane tereny wokół niego. Zdziwić nas tu może nie tylko sam zamek, w którym dodatkowo dobrze dają zjeść, ale również stado bizonów i stado dzików z olbrzymim odyńcem na czele oraz strusie.

Tę wycieczkę należy zaplanować na około 8 godzin, a jeśli ktoś wybiera się z dziećmi radziłbym przygotować się na całodzienny wypad.

Program wycieczki

Widuchowa

Gruzińska Przystań na Ponidziu

Dwór w Widuchowej to pod każdym względem unikat, poprzez swoją historię jak i architekturę, ale również historię mieszkańców. Zbudowany został w roku 1620 przez Mikołaja Krupkę, pana tutejszych włości. Nadano mu styl późnoklasykistyczny, ale formą przypomina bardziej miejskie kamienice i wille aniżeli wiejską posiadłość utożsamianą z polskim dworem. Charakter budowli jest obronny, bryła zwarta, na planie kwadratu, bez dodatkowych elementów zdobiących elewację, dach o stosunkowo niskim nachyleniu pozbawiony mansardy. Wysokie przyziemie z małymi okienkami i ponad nim piano nobile zaopatrzone w niewiele większe otwory okienne przywodzi na myśl strażnicę, lub obiekt wojskowy. W przyziemiu od strony frontu zaprojektowano podcienie oparte na rzędzie jońskich kolumn. Warto zobaczyć przejście w podcieniu zwieńczone sklepieniem krzyżowym i kolebkowo-krzyżowym ze zwornikami w kształcie rozet. Nad wejściem do sieni widnieje kartusz z łacińskim napisem „Nicolaus Krupka in Mykowice et Widuchowa heres a edificavit anno domine 1620” upamiętniającym pierwszego właściciela.

Dwór był otoczony murem warownym, wewnątrz którego zbierała się okoliczna szlachta w razie zagrożenia, lub innej potrzeby. Stąd towarzysze husarscy z okolicznych ziem wyruszyli na wyprawę wiedeńską pod komendą króla Jana III Sobieskiego. Dwór i majątek w Widuchowej w XVIII w. został zakupiony przez biskupa krakowskiego, Felicjana Konstantego Szaniawskiego, który przeznaczył go na uposażenie utworzonego w roku 1726 seminarium kieleckiego. Przez przeszło sto lat dochody z tych ziem zasilają kieleckich kleryków i dawały możliwość kształcenia się całej rzeszy młodych ludzi. W czasie powstania styczniowego w okolicy dochodziło do licznych potyczek. W trakcie jednej z nich powstaniec otoczony na terenie dworu przez Kozaków powiesił się pod dworskimi schodami.

Po klęsce powstania styczniowego władze carskie skonfiskowały dwór oraz cały widuchowski majątek. Otrzymał je od cara gruziński książę Dawid Wachwawidze, wielce zasłużony w tłumieniu powstania. W majątku zamieszkali krewni księcia, jego syn wraz z rodziną. W latach I wojny światowej zginęli w walce z bolszewikami, a sama Widuchowa stała się przez cały okres międzywojnia schronieniem dla gruzińskich emigrantów.

Przybywali tu w drodze na zachód do Francji i dalej za ocean. Gościem był tu m.in. Dymitr Szalikaszwili, przybyły do Polski jako rotmistrz. Ukończył Wyższą Szkołę Wojskową i już jako major dpl. wojska polskiego służył w elitarnym 1 Pułku Szwoleżerów im. J. Piłsudskiego, w którego szeregach odbył kampanię wrześniową. Po zwolnieniu z oflagu udało mu się wyjechać na emigrację do USA. Jego

syn, John Szalikaszwili, poszedł w ślady ojca wybierając karierę wojskową w Stanach Zjednoczonych i w stopniu generała objął najwyższe stanowisko wojskowe w USA, został mianowany Szefem Połączonych Sztabów Armii. Tuż przed wybuchem II wojny światowej księżna Ksenia sprzedała dwór kapitanowi Bolesławowi Makowskiemu, którego krewni do dziś są właścicielami dworu.

50°29'14"N 20°47'33"E | na mapie:A

Grabki Duże

Harem kasztelana

Stanisław Rupniewski podczas bitwy pod Wiedniem w 1683 r. dostał się do tureckiej niewoli. W czasie 20-letniej niewoli szczególnie zachwyciły go haremy, bowiem kasztelan bardzo był czuły na wdzięki niewieście. Wykupiony z niewoli przez wuja w 1709 r., powrócił do swoich dóbr koło Szydłowa.

Tu, w Grabkach Dużych wznosił rokokowy pałac o formie niespotykanej w Polsce. Od centralnie umieszczonej sali odchodzą cztery krótkie, symetryczne skrzydła, a na piętrze znajdują się małe pokoiki, z których każdy połączony był osobnymi schodami z główną salą. Prawdopodobnie takie rozplanowanie pałacu związane było z umieszczeniem w nim haremu. Jak wieść niesie, w wieku 60 lat pan Stanisław poznał pannę z Szydłowa, dla której całkiem stracił głowę. Wobec braku zgody opiekuna panny na małżeństwo, kasztelan porwał ją do Grabek. Rozpędzony powóz roztrzaskał się o drzewo w alei prowadzącej do pałacu, a niefortunny adorator zginął na miejscu.

50°35'14"N 20°57'16"E | na mapie:B

Szydłów

Miasto z czasów Kazimierza Wielkiego

Carcassonne, doskonale zachowane w swej średniowiecznej postaci francuskie miasto, znane jest na całym świecie. W Polsce o miano polskiego Carcassonne rywalizują Paczków i Chełmno. Dużo rzadziej mówi się o Szydłowie, a szkoda. Mury o długości prawie 700 m, zamek królewski i przepiękny gotycki kościół powstały dzięki fundacji króla Kazimierza Wielkiego. Warto zobaczyć ten najlepiej zachowany zespół średniowiecznych obwarowań miejskich w granicach Polski. Posadowienie średniowiecznego miasta na skalnym plateau opadającym z każdej strony kilkumetrową skarpą uniemożliwiło jego późniejszą rozbudowę i ocaliło mury obronne przed zburzeniem. Miasto, które dziś liczy niewiele ponad 1000 mieszkańców, okres swojej świetności przeżywało ponad 500 lat temu. Później zamarło w średniowiecznej postaci.

50°35'28"N 21°00'10"E | na mapie:C

Szydłów

Ruiny zamku królewskiego

W obrębie murów miejskich Szydłowa znajdują się pozostałości zabudowań gotycko-renesansowego zamku z czasów Kazimierza Wielkiego. Do naszych czasów zachował się budynek zamkowej bramy, skarbiec, w którym mieści się obecnie muzeum oraz ruiny murów zamku właściwego z Salą Rycerską przylegające do wyższych w tym miejscu i

grubszych murów miejskich. Sala Rycerska obfituje w pozostałości świetnego niegdyś wystroju architektonicznego. Są tu widoczne resztki kamiennych obramowań okien i portali, widoczne są gniazda po drewnianych stragazach stropów, Widać zachowane resztki wątków kamiennie-ceglanych murów.

Zamek został zniszczony w czasie szwedzkiego potopu i później w trakcie wojny północnej. Odbudował go w 1723 r. Józef Załuski, który to fakt jest odnotowany na kamiennej tablicy umieszczonej nad portalem budynku bramnego.

50°35'26"N 21°00'00"E | na mapie:D

Szydłów

Synagoga

Szydłów to jedyne w swym rodzaju miasteczko, bo nie można o nim powiedzieć przecież wieś, choć na przestrzeni dziejów zostało zdegradowane z bogatego i kwitnącego miasta z siedzibą starostwa do rangi wsi, siedziby gminy. Znajduje się w nim również jedyna w swym rodzaju synagoga. Wpisana została swą architekturą idealnie w charakter okalających miasto murów obronnych. Powstała w latach 1534-1564. Istnieje legenda wiążąca wszelkie kłęski i niepowodzenia Szydłowa właśnie z budową owej synagogi i faworytą króla Kazimierza Wielkiego, Esterką, ale przeczy temu fakt, iż synagogę rozpoczęto wznosić dopiero 164 lata po śmierci wielkiego króla.

Synagoga ma charakter obronny. Wieńczy ją późnogotycka attyka w kształcie blankowania. Potężne mury z przyporami, pomiędzy którymi wykonano wąskie, półkolistie zakończone okna, przypominają raczej mały kasztel niż bóżnicę. Od strony zachodniej dobudowano w wieku XVIII babiniec połączony z salą modlitewną niewielkimi półkolistymi oknami. Babiniec to murowano-drewniana budowla o specyficznym dla żydowskiej architektury charakterze. Białe mury parteru z niewielkimi okienkami i drzwiami wejściowymi odcinają się od poczerńałego drewna konstrukcji babinca zajmującego

wyższą kondygnację i przytulonego połaciami dachu do korpusu bóżnicy. Sala modlitwy synagogi jest znacznie obniżona w stosunku do poziomu otaczającego budowlę terenu. Nakryta jest sklepieniem kolebkowym z lunetami, które tworzą widoczne z zewnątrz okna.

W trakcie XVIII-wiecznej przebudowy świątynię ozdobiono bogatymi polichromiami autorstwa Jehudy Lejba, działającego na tym terenie artysty, który ozdobił również synagogi w Działdowie oraz Pińczowie. Polichromie nie zachowały się do dziś. Wschodnią ścianę Sali modlitewnej zdobi kamienny aron-ha-kodesz z dwoma ramującymi go bogato zdobionymi ornamentem roślinnym i ślimaczniami pilastrami. Aron-ha-kodesz zwieńczony jest trójkątnym tympanonem zdobionym, podobnie jak pilastry, ornamentem roślinnym.

Osadnictwo żydowskie w Szydłowie rozpoczęło się prawdopodobnie w II połowie XIV wieku kiedy to istniała w mieście niewielka grupa Żydów cieszących się prawami Statutu Kaliskiego, potwierdzonymi przez Kazimierza Jagiellończyka. Szybki i dynamiczny rozwój miasta sprawił, że ludność żydowska napływała coraz liczniej i w wieku XVI Szydłów był już siedzibą jednego z sześciu kahałów - okręgów administracyjnych żydowskich gmin krakowsko-sandomierskich.

W synagodze można oglądać liczne eksponaty związane z kulturą Żydów szydłowieckich. Znajduje się tutaj wystawa przedmiotów i ksiąg liturgicznych, czterometrowy posąg Mojżesza trzymającego tablicę z Dekalogiem, a także 18 płaskorzeźb w brązie przedstawiających sceny ze Starego Testamentu autorstwa profesora Gustawa Zemły.

50°35'33"N 21°00'02"E | na mapie:E

Kurozwęki

Zespół klasztoru, dawniej Kanoników Regularnych (XV w.)

Zespół klasztoru, dawniej Kanoników Regularnych (XV w., przebud. XVII, XVIII w.)

50°35'28"N 21°06'01"E | na mapie:F

Kurozwęki

Gotycki zespół pałacowy (XIV w.)

Gotycki zespół pałacowy (XIV w., rozbud. XVII w., przebud. XVIII w.). Obecnie znajduje się w nim hotel i restauracja.

50°35'50"N 21°06'03"E | na mapie:G

Zdjęcia dodane przez (w kolejności): tellmemore, fot. K. Chojnacki, , tellmemore, stary, , glob

Trasa dodana przez: tellmemore

Przewodnik wygenerowany w serwisie www.polskaniezwykla.pl. Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny, mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu. Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano:
wtorek 25 lutego 2020 20:21:42

miniprzewodnik

